

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดกับการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือเทคนิค STAD

Comparison of Learning Outcomes on Reading Comprehension of Prathom 5 Students under Learning Management Based on Mind Mapping versus STAD Techniques

บุญโฮม พิมพ์หอม¹

ยุพิน จันทรเรือง²

อัญชลี เท่งตระกูล³

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษา เรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และเพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสันทรายงามวิทยา อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดอุดรธานี จำนวน 17 คน ที่ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านห้วยไคร้ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดอุดรธานี จำนวน 18 คน ที่ใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดความพึงพอใจ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบ t-test ผลการศึกษาพบว่า

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.27/83.95 และการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.89/83.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ทั้ง 2 รูปแบบ

¹ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี email: bunhome_1969@hotmail.com

² คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

³ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความแตกต่างกัน โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดสูงกว่าแบบร่วมมือเทคนิค STAD อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสันทรายงามวิทยา อำเภอเวียง จังหวัดเชียงราย ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแผนผังความคิด โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.57) และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านห้วยไคร้ อำเภอเวียง จังหวัดเชียงราย ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.75) ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสันทรายงามวิทยา อำเภอเวียง จังหวัดเชียงราย ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแผนผังความคิดและความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านห้วยไคร้ อำเภอเวียง จังหวัดเชียงราย ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD ปรากฏว่า มีค่า t-test เท่ากับ 3.89 ซึ่งค่า t-test ดังกล่าวมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยวิธีการสอนแบบแผนผังความคิดมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าแบบร่วมมือเทคนิค STAD

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

Abstract

The objectives of this study were: 1) to examine the efficiency of the lesson plan on reading comprehension of prathom 5 students between the learning management based on mind mapping and STAD techniques against the 80/80 standard criteria; 2) to compare the learning outcomes on reading comprehension of prathom 5 students between the learning management based on mind mapping and STAD techniques; and 3) to compare the satisfaction of prathom 5 students toward the instructional management on reading comprehension between mind mapping and STAD techniques. There were two sample groups of prathom 5 students in their 1st semester of academic year 2014. The first was 17 students from Sansaingam Wittaya School, Thoeng district, Chiang Rai province, in the instructional management on reading comprehension using mind mapping technique. The second was 18 students from Ban Huay Khrai School, Thoeng district, Chiang Rai province, in the instructional management on reading comprehension using STAD technique. The research instruments were lesson plan, achievement test, and questionnaire investigating the students' satisfaction. The data was analyzed using descriptive statistics including percentage, mean, standard deviation, and t-test. The findings showed that:

1. The instructional plan on reading comprehension of prathom 5 students based on mind mapping showed the efficiency at 83.27/83.95 while the efficiency of STAD technique was 82.89/83.60 in which the learning management based on the two techniques were higher than the 80/80 standard criteria.

2. The comparison results of reading comprehension of prathom 5 students between the learning management based on mind mapping and STAD technique were different. The learning outcome of the students after receiving the learning management based on mind mapping was higher than those students under STAD technique with the significance level of .01.

3. The satisfaction of prathom 5 students from Sansaingam Wittaya receiving the learning management based on mind mapping, in overall, the students held the satisfaction at the highest level ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.57) while the satisfaction of the students from Ban Huay Khrai School receiving the learning management based on STAD, in overall, the students held the satisfaction at the high level ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.75). So, the comparison of the satisfaction level of the students from two schools based on t-test with the confidence level of .05, the t-test score was 3.39 which indicated that the mean score of learning management based on mind mapping was higher than that of the learning management based on STAD.

Keywords: Learning management based on mind mapping, Learning management based on STAD Techniques

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเครื่องแสดงถึงเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และสร้างเสริมบุคลิกภาพให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันและกัน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างคนในชาติ ทำให้เกิดความเข้าใจตรงกัน อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสพการณ์ จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด วิเคราะห์วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

สุทธิ เหลืองอรุณ (2550 : 2) การอ่านเป็นทักษะสำคัญยิ่งต่อการศึกษาหาความรู้และพัฒนาชีวิต นอกจากทำให้เกิดความรู้แล้วยังก่อให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาการคิด ส่งเสริมให้ผู้อ่านใช้กระบวนการคิดอันจะนำไปใช้ในการพูด การอ่าน การเขียนได้ดี การอ่านที่ประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพไม่ได้เป็นเพียงการรู้จักตัวอักษรและวิธีอ่าน แต่ผู้อ่านยังต้องเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนมุ่งการสื่อสารมาให้ด้วย กรมวิชาการ (2545 : 17) การอ่านเพื่อจับใจความเป็นทักษะที่สำคัญในการสอนอ่าน ครูที่สอนในระดับประถมศึกษานอกจากจะสอนให้เด็กอ่าน

คำออก อ่านความหมายของกลุ่มคำที่เป็นวลี ประโยคแล้ว ยังต้องฝึกให้เด็กรู้จักจับใจความของเรื่องที่อ่าน นอกจากนี้ทักษะการอ่านยังเป็นทักษะที่มีความสำคัญในการเรียนภาษาไทย เพราะทักษะการอ่านเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้อ่านมีความรู้และความคิดที่กว้างไกล รู้เท่าทันความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการต่างๆ และมีประสบการณ์มากยิ่งขึ้น

แต่อย่างไรก็ตาม ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบัน พบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาในด้านของการอ่าน โดยเฉพาะการอ่านจับใจความสำคัญ กล่าวคือ นักเรียนอ่านหนังสือแล้ว จับใจความสำคัญและสรุปสาระสำคัญของเรื่องไม่ได้ ไม่สามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ ทำให้ไม่ได้รับประโยชน์จากการอ่านเท่าที่ควร กรมวิชาการ (2549 : 190) เสนอว่า ครูควรวางแผนการจัดการเรียนการสอนอ่านจับใจความให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่ให้นักเรียนอ่าน วุฒิภาวะ ประสบการณ์ และความสนใจของนักเรียน ใช้วิธีการที่หลากหลาย เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่าน ดังนั้น ถ้าต้องการให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงและมีความสามารถในการอ่านที่มีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องปรับปรุงพัฒนาแนวการสอนให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของเด็ก โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นมีหลากหลายเทคนิควิธีการที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้แผนผังความคิดนับว่าเป็นวิธีการเรียนที่มีประสิทธิภาพ และใช้ได้ผลดีกับทุกวิชา ธัญญา ผลอนันต์ (2541 : 35) กล่าวว่า เทคนิคนี้ Tony Buzan เป็นผู้ได้ริเริ่มพยายามนำเอาความรู้เรื่องสมองมาปรับใช้กับการเรียน โดยพัฒนาจากการจดบันทึกแบบเดิมที่จดบันทึกเป็นตัวอักษร เปลี่ยนมาเป็นการใช้สัญลักษณ์แบบแผ่เป็นรัศมีออกรอบๆ ศูนย์กลาง เหมือนกับการแตกแขนงของกิ่งไม้โดยใช้สีเส้น ต่อมาเขาก็พบว่าวิธีการที่เขาใช้นั้นสามารถนำไปใช้กับกิจกรรมอื่นในชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงาน ได้ด้วย เช่น ใช้ในการวางแผน การตัดสินใจ การช่วยจำ การแก้ปัญหา การนำเสนอ การเขียนหนังสือ เป็นต้น และถ้านำแผนผังความคิดมาใช้กับวงการศึกษาโดยนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ด้านต่างๆ ได้ อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การทำแผนผังความคิดจะช่วยส่งเสริมด้านการอ่านให้ผู้เรียนได้จัดระบบความคิด ช่วยให้จำได้ดี สามารถช่วยคิด จำ บันทึก และเข้าใจเนื้อหา และองค์ประกอบของเรื่องที่อ่านได้ครบถ้วน และเป็นรูปธรรม ทำให้การเรียนรู้ด้านการอ่านเป็นเรื่องที่สนุกสนาน มีชีวิตชีวายิ่งขึ้น

ส่วนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านจับใจความ เพราะภาษาไทยเป็นสาระการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาส่วนใหญ่ต่อเนื่องกัน การให้นักเรียนศึกษาบทเรียนเพียงลำพังเป็นสิ่งที่ยากที่นักเรียนจะเข้าใจบทเรียนอย่างลึกซึ้ง เพราะความรู้แต่ละเรื่องจะเป็นพื้นฐานในการเรียนเรื่องต่อไป จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงผลการเรียนรู้รายบุคคลของนักเรียนเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดแล้วจึงฝึกทักษะ ซึ่งในด้านการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ร่วมมือกันปฏิบัติกิจกรรม ช่วยเหลือพึ่งพากัน โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้เป็นกลุ่มและฝึกทักษะเป็นกลุ่มร่วมกันจะช่วยให้เด็กเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นอยากศึกษาค้นคว้า มีความสนใจและตั้งใจเรียนมากขึ้น นักเรียนมีโอกาสดแสดงความคิดเห็นร่วมกันและประยุกต์ใช้เนื้อหาที่เรียนมาแล้ว โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ถ้ามีปัญหานักเรียนสามารถถามครูได้

ซึ่งเป็นจุดที่ทำให้ทุกคนได้ร่วมกันแก้ปัญหาเพราะทุกคนได้ร่วมมือกันเรียนรู้เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการเรียนแต่ละครั้ง จะช่วยให้สมาชิกทุกคนที่เรียนแบบร่วมมือกันเกิดความตื่นตัวอยู่เสมอ และการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นเทคนิคที่สามารถฝึกให้ผู้เรียนมีความมั่นใจและเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น กล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น

จากแนวคิดและเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดและการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านจับใจความ สามารถพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและเป็นวิธีการสอนที่แตกต่างจากการสอนปกติ นักเรียนจึงให้ความสนใจกระตือรือร้น และให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอน เนื่องจากเทคนิคการสอนทั้งสองวิธีเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะเป็นการเรียนซึ่งละความสามารถของการเรียนรู้ทักษะด้านต่าง ๆ ซึ่งเชื่อว่า จะเป็นเทคนิควิธีการสอนที่จะสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะเปรียบเทียบเทคนิคการสอนอ่านจับใจความทั้งสองวิธีนี้เพื่อหาเทคนิควิธีการสอนที่ดีที่สุดมาใช้ในการสอนอ่านจับใจความ เพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนนำไปประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาค้นคว้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD
3. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. ได้พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยเรื่องการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้แนวทางในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผัง

ความคิดกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านจับใจความ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีความพึงพอใจในการอ่าน มินิสัญญการอ่าน

สมมติฐานของการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบแผนผังความคิดกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD แตกต่างกัน
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านจับใจความโดยใช้รูปแบบการสอนแบบแผนผังความคิดกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีความพึงพอใจแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบลเวียง สันทรายงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ประกอบด้วยโรงเรียนบ้านทุ่งไหล้ง โรงเรียนบ้านห้วยไคร้ โรงเรียนเวียงเทิง (เทิงทำนุประชา) โรงเรียนบ้านพระเกิด คองคาราม โรงเรียนบ้านใหม่ โรงเรียนบ้านร่องแซ่ โรงเรียนสันทรายงามวิทยา โรงเรียนบ้านสันทรายมูล และโรงเรียนบ้านหนองบัว จำนวน 9 แห่ง 10 ห้องเรียน นักเรียนรวม 253 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนสันทรายงามวิทยา ศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบลเวียง สันทรายงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำนวน 1 ห้องเรียน และโรงเรียนบ้านห้วยไคร้ ศูนย์เครือข่ายการศึกษา ตำบลเวียงสันทรายงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำนวน 1 ห้องเรียน โดยเลือกแบบเจาะจงเนื่องจากเป็นโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยการทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนใกล้เคียงกับโรงเรียนสันทรายงามวิทยามากที่สุด โดยวิเคราะห์ผลจากการทดสอบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนทุกโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายการศึกษาตำบลเวียง สันทรายงาม

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ การอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกบทอ่านจากหนังสือภาษาไทยและจากสื่อเรียนรู้อื่นซึ่งเป็นแบบเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการอนุญาตให้ใช้เป็นแบบเรียนได้จำนวน 5 เรื่อง 10 ชั่วโมง ดังนี้

2.1 การอ่านข่าวและเหตุการณ์ที่สำคัญ

2.2 การอ่านบทความ

2.3 การอ่านวรรณคดีในบทเรียน

2.4 การอ่านงานเขียนประเภทโน้มน้าวใจ

2.5 การอ่านข้อความโฆษณา

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 โดยเริ่มทดลองตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2557 ถึงเดือนกรกฎาคม 2557

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (จับสลาก) เพื่อเลือกแผนการเรียนโดยใช้ห้องเรียนของทั้งสองโรงเรียนเป็นหน่วยของการสุ่ม ได้ผลดังนี้

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสันทรายงามวิทยา จำนวน 17 คน เป็นกลุ่มทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านห้วยไคร้ จำนวน 18 คน เป็นกลุ่มทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด จำนวน 5 แผน

1.2 แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD จำนวน 5 แผน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นตรงตามเนื้อหาและสอดคล้องกับจุดประสงค์ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

2.2 แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความ จำนวน 40 ข้อ เพื่อวัดความรู้พื้นฐานของนักเรียน แล้วบันทึกคะแนนที่ได้เป็นคะแนนการทดสอบ

ก่อนเรียน

2. ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนในแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความ ทั้ง 2 รูปแบบ คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด 5 แผน และแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD 5 แผน โดยใช้แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง

3. ทดสอบหลังเรียน (post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม เพื่อวัดความรู้หลังจากได้เรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 รูปแบบ

4. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 40 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. ให้นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มตอบคำถามจากแบบวัดความพึงพอใจที่มีข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ทหารดับประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และแบบแผนผังความคิด ด้วยสูตร E1/E2

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแผนผังความคิดกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม โดยการทดสอบค่าที (t-test)

3. เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดกับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยใช้สถิติค่าที

สรุปผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด มีค่าเท่ากับ 83.27/83.95 และการสอนอ่านจับใจความโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีค่าเท่ากับ 82.89/83.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ทั้ง 2 รูปแบบ

ประการแรก เพราะแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดและแบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบและเป็นลายลักษณ์อักษร ตั้งแต่การวิเคราะห์หลักสูตร สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ มีการพัฒนาการจัดทำแผนอย่างเป็นระบบ มีแบบฝึกหัดเสริมและกิจกรรมกลุ่มให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงระหว่างเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการวัดผลระหว่างเรียน หลังเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ขวลิศ ชูกำแพง (2551 : 93) ที่ให้ความหมายว่าแผนการสอนคือ การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่างๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด โดยเริ่มจากการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จุดหมายของหลักสูตร สาระการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น การสอนดำเนินไปอย่างมีระบบ บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้

ประการที่สอง แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และแบบแผนผังความคิดนั้น มีขั้นตอนที่ชัดเจนกิจกรรมเรียงลำดับตามขั้นตอน ง่ายต่อการเรียนรู้ กล่าวคือ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนแบบร่วมมือ STAD เพื่อใช้ในการเรียนการสอนอ่านจับใจความไว้ 7 ขั้นตอน คือ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 2) ช้สอน 3) ช้กิจกรรมกลุ่ม 4) ช้สรุป 5) ช้ทดสอบ 6) ช้ตระหนักถึงความสำคัญของกลุ่ม และ 7) ช้ยกย่องกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จการจัดกิจกรรมตามลำดับขั้นดังกล่าว มีผลให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน สอดคล้องกับ ขวลิต ชูกำแพง (2551 : 120) ได้กล่าวว่า การนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้นั้น ทำให้ผู้เรียนรู้สึกพึงพากันทางบวก คือ ได้รับผลแห่งความสำเร็จร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มมีโอกาสคิด พูด และแสดงความคิดเห็นเท่าเทียมกัน เห็นคุณค่าของตนเอง มีความภาคภูมิใจในตนเอง เรียนด้วยความเพลิดเพลินจากการทำกิจกรรมร่วมกัน เข้าใจเนื้อหาวิชาได้อย่างลึกซึ้ง เนื่องจากการได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่หลากหลายต่อกันและกัน พัฒนาทักษะความเป็นผู้นำจากการร่วมกันระดมความคิด การวิเคราะห์ข้อมูลและการตัดสินใจ ซึ่งเป็นพัฒนาการทางสังคมและทักษะการสื่อสาร สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นและช่วยให้มีเจตคติที่ดีมากกว่าต่างคนต่างเรียน เป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยภัทร สมเพชร (2553 : 100) ที่ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านวังผา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเรื่องการอ่านจับใจความสำคัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านวังผา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 มีค่าเท่ากับ 82.35/80.48 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนด

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD สรุปได้ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน เรื่อง การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านสันทรายงามวิทยา อำเภอกะเจิง จังหวัดเชียงราย ที่ได้รับการสอนอ่าน โดยใช้แผนผังความคิด ทดสอบโดยใช้ค่า t-test พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การทำแผนผังความคิดจะช่วยส่งเสริมด้านการอ่านให้นักเรียนได้จัดระบบความคิด ช่วยให้จำได้ดี สามารถช่วยคิด จำ บันทึก และเข้าใจเนื้อหา และองค์ประกอบของเรื่องที่อ่านได้ครบถ้วนและเป็นรูปธรรม ทำให้การเรียนรู้ด้านการอ่านเป็นเรื่องที่สนุกสนาน มีชีวิตชีวายิ่งขึ้น

2.2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน เรื่อง การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านห้วยไคร้ อำเภอกะเจิง จังหวัดเชียงราย ที่ได้รับการสอนอ่าน

โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ทดสอบโดยใช้ค่า t-test พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การทำแผนผังความคิดจะช่วยส่งเสริมด้านการอ่านให้นักเรียนได้จัดระบบความคิด ช่วยให้จำได้ดี สามารถช่วยคิด จำ บันทึกลง และเข้าใจเนื้อหา และองค์ประกอบของเรื่องที่อ่านได้ครบถ้วนและเป็นรูปธรรม ทำให้การเรียนรู้ด้านการอ่านเป็นเรื่องที่สนุกสนาน มีชีวิตชีวายิ่งขึ้น

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของกลุ่มนักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบแผนผังความคิดสูงกว่ากลุ่มนักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสันทรายงามวิทยา อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดเชียงราย ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบแผนผังความคิด โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.57) ส่วนวิธีการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยภาพรวม นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.75) ซึ่งส่งผลให้ระดับความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนแบบแผนผังความคิดมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าแบบร่วมมือเทคนิค STAD นักเรียนพอใจที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนๆ เป็นกลุ่มและช่วยกันทำงานกลุ่ม พอใจที่ได้แสดงออก มีความมั่นใจและกล้าแสดงความคิดเห็น พอใจที่ได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และได้แสดงผลงาน นักเรียนได้จัดระบบความคิด ช่วยให้จำได้ดี สามารถช่วยคิด จำ บันทึกลง และเข้าใจเนื้อหา และองค์ประกอบของเรื่องที่อ่านได้ครบถ้วนและเป็นรูปธรรม และกิจกรรมที่จัดขึ้นแต่ละครั้งเหมาะสมกับเวลาที่กำหนด นอกจากนั้นครูผู้สอนยังเสริมแรงด้วยการนำผลงานที่ดีมายกย่องชมเชย

การอภิปรายผล

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด มีค่าเท่ากับ 83.27/83.95 และการสอนอ่านจับใจความโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มีค่าเท่ากับ 82.89/83.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ทั้ง 2 รูปแบบ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเป็นผลเกิดจากสาเหตุดังนี้

ประการแรก เพราะแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดและแบบร่วมมือเทคนิค STAD ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบและเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งสอดคล้องกับ ขวลิขิต ชูกำแพง (2551 : 93) ที่ให้ความหมายว่าแผนการสอนคือ การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ

และจัดทำไว้เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการรวบรวมข้อมูลต่างๆ มากำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด โดยเริ่มจากการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ จุดหมายของหลักสูตรสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น การสอนดำเนินไปอย่างมีระบบ บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้

ประการที่สอง แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD และแบบแผนผังความคิดนั้น มีขั้นตอนที่ชัดเจน กิจกรรมเรียงลำดับตามขั้นตอน ง่ายต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับ ขวลิขิต ชูกำแพง (2551 : 120) ได้กล่าวว่า การนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD มาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้นั้น ทำให้ผู้เรียนรู้สึกพึงพากันทางบวก คือ ได้รับผลแห่งความสำเร็จร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มมีโอกาสดิ พุด และแสดงความคิดเห็นเท่าเทียมกัน เห็นคุณค่าของตัวเอง มีความภาคภูมิใจในตนเอง เรียนด้วยความเพลิดเพลินจากการทำกิจกรรมร่วมกัน เข้าใจเนื้อหาวิชาได้อย่างลึกซึ้ง เนื่องจากได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดที่หลากหลายต่อกันและกัน พัฒนาทักษะความเป็นผู้นำจากการร่วมกันระดมความคิด การวิเคราะห์ข้อมูล และการตัดสินใจ ซึ่งเป็นพัฒนาการทางสังคมและทักษะการสื่อสาร สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น และช่วยให้มีเจตคติที่ดีมากกว่าต่างคนต่างเรียน เป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังความคิดก็เช่นเดียวกัน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนลำดับขั้นตอนคือ 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน 2) ขั้นก่อนการอ่าน เป็นการเรียนรู้ถึงวิธีเขียนแผนผังความคิด 3) ขั้นระหว่างการอ่าน เป็นการเขียนแผนผังความคิดจากการอ่าน 4) ขั้นหลังการอ่าน ให้นักเรียนนำเสนอผลงานการเขียนแผนผังความคิด 5) ขั้นสรุปบทเรียน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ วิลมรตัน สุนทรโรจน์ (2549 : 35) ที่ได้ให้ความคิดเห็นว่า แผนผังความคิดเป็นการโยงความสัมพันธ์ของเนื้อหาเข้าด้วยกัน ซึ่งจะทำให้ง่ายต่อการเข้าใจในการอ่านหรือการศึกษาและเพิ่มความคงทนในการเรียนรู้ ช่วยในการพัฒนาความคิดแบบมีวิจารณ์ญาณ เพิ่มการมีเหตุผลและช่วยพัฒนาในด้านการจำ ดังนั้นแผนผังความคิดจึงมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการอ่าน โดยเริ่มจากการคิด การวางแผน การนำเสนอ ตลอดจนช่วยในด้านความจำ การทำความเข้าใจ จากเรื่องที่อ่านของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีการสอนแบบแผนผังความคิดและแบบร่วมมือเทคนิค STAD จึงเป็นรูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพ เหมาะกับเนื้อหาสาระเรื่องการอ่านจับใจความ เพราะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นทั้ง 2 รูปแบบ ครูผู้สอนสามารถที่จะนำรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งไปใช้ในการสอนการอ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดกับแบบร่วมมือเทคนิค STAD พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านจับใจความมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลังเรียนนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิดเป็นกิจกรรม

ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถ และศักยภาพของนักเรียนที่แตกต่างกัน เน้นกระบวนการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมการทำแผนผังความคิดทำให้นักเรียนได้ฝึกการจัดลำดับความคิดที่ได้จากการอ่านอย่างเป็นระบบ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นไปตามแนวคิดของ Tony Buzan (ธัญญา ผลอนันต์, 2541 : 35; อ้างอิงจาก Buzan, 1998 : 43) ที่ว่า ถ้านำแผนผังความคิดมาใช้กับวงการศึกษาโดยนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนักเรียนช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ด้านต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การทำแผนผังความคิดจะช่วยส่งเสริมด้านการอ่านให้นักเรียนได้จัดระบบความคิด ช่วยให้จำได้ดี สามารถช่วยคิด จำ บันทึกลง และเข้าใจเนื้อหา และองค์ประกอบของเรื่องที่อ่านได้ครบถ้วนและเป็นรูปธรรม ทำให้การเรียนรู้ด้านการอ่านเป็นเรื่องที่สนุกสนาน มีชีวิตชีวายิ่งขึ้น

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านห้วยไคร้ อำเภอกง จังหวัดเชียงรายที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.75)

ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสันทรายงามวิทยา อำเภอกง จังหวัดเชียงรายที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบแผนผังความคิด โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ข้อ 6 การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนรู้สึกภูมิใจและยอมรับในความสามารถของตนเอง ($\bar{X} = 4.71$, S.D. = 0.47) การที่นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD และวิธีสอนแบบแผนผังความคิดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนทุกคนสนุกและมีความสุขที่ได้ลงมือปฏิบัติจริง นักเรียนพอใจที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนๆ เป็นกลุ่มและช่วยกันทำงานกลุ่ม พอใจที่ได้แสดงออก มีความมั่นใจและกล้าแสดงความคิดเห็น พอใจที่ได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และได้แสดงผลงาน นักเรียนได้จัดระบบความคิด ช่วยให้จำได้ดี สามารถช่วยคิด จำ บันทึกลง และเข้าใจเนื้อหา และองค์ประกอบของเรื่องที่อ่านได้ครบถ้วนและเป็นรูปธรรม และกิจกรรมที่จัดขึ้นแต่ละครั้งเหมาะสมกับเวลาที่กำหนด นอกจากนั้นครูผู้สอนยังเสริมแรงด้วยการนำผลงานที่ดีมายกย่องชมเชย

จากการที่นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความด้วยวิธีสอนแบบแผนผังความคิด มากกว่าวิธีสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD นั้น อาจเนื่องมาจากวิธีสอนแบบแผนผังความคิดเป็นกลวิธีที่สมองของนักเรียนได้รับการจัดระบบเชื่อมโยง ช่วยในการจัดระบบข้อมูลจากการอ่านที่กระจัดกระจายให้เป็นระเบียบ นักเรียนได้ใช้แผนผังความคิดเป็นเครื่องมือในการระดมความคิด และใช้แผนผังความคิดในการบันทึก การสรุป การอภิปรายเนื้อหาความรู้จากเรื่องที่อ่าน ทำให้นักเรียนเห็นส่วนต่างๆ ของเรื่องที่อ่านอย่างชัดเจน ทำให้เข้าใจเนื้อหา จำง่าย และเข้าใจความสัมพันธ์ของเรื่องราวทั้งหมดอีกด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่า วิธีสอนแบบแผนผังความคิดมีความน่าสนใจและเหมาะสมที่ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยจะนำไปใช้ในการสอนการอ่านจับใจความได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD กับแผนผังความคิดสามารถนำไปพัฒนาทักษะการอ่านและประยุกต์ใช้กับนักเรียนระดับอื่นๆ หรือครูสามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กับแผนผังความคิดนี้ไปสอนเสริมเกี่ยวกับการอ่านและการเขียนให้กับนักเรียนโดยเลือกเนื้อหาและกิจกรรมที่ฝึกให้เหมาะสม
2. การเลือกเรื่องเพื่อประกอบกิจกรรมการอ่านควรมีความเหมาะสมกับนักเรียน เช่น ระดับความยากง่าย ความยาวของเรื่อง ความหลากหลายของเรื่อง นอกจากนี้ควรเลือกเรื่องที่อยู่ในความสนใจของนักเรียนด้วย
3. เมื่อนักเรียนเข้ากลุ่มเพื่อทำกิจกรรมในกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD นักเรียนอาจไม่พอใจในกลุ่ม ครูควรอธิบายชี้แจงให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการทำกิจกรรมกลุ่ม ลดความขัดแย้งภายในกลุ่มเพื่อให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบและพึงพอใจที่จะร่วมมือทำกิจกรรมกลุ่มจนประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กับแบบแผนผังความคิดกับนักเรียนชั้นอื่นๆ เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยว่า เหมือนหรือแตกต่างกันกับผลการวิจัยครั้งนี้
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบร่วมมือเทคนิค STAD และแบบแผนผังความคิดกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอื่น เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเทคนิค SQ3R

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). *กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: กรมฯ.
- _____. (2549). *การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: กรมฯ.
- ชวลิต ชูกำแหง. (2551). *การพัฒนาหลักสูตร*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธัญญา ผลอนันต์. (2541). *ใช้หัวคิด*. กรุงเทพฯ: บุซัน เซนเตอร์.
- บุญยภัทร สมเพชร. (2553). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านวังผา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549). *นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้*. มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุทธิ เหลืองอรุณ. (2550). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอน
อ่านจับใจความโดยใช้นิทานอีสปกับนิทานพื้นบ้าน*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี. ลพบุรี.